

Největší čeští lituanisté

František Ladislav Čelakovský (1799–1852)

Narozen ve Strakoniciích, byl to český obrozenec a je považován za zakladatele české baltistiky. Autor překladu litevských dain, které vyšly v češtině roku 1827. V úvodu litevských dain, Slovanských písní, charakterizuje litevštinu jako „vzdálenější příbuzník slovanský“. Čelakovský se o dainy zajímal již dříve. Počáteční informace získával z prací německých osvícenců G. E. Lessinga a J. G. Herdera. V pozdější době se k Čelakovskému přidal Pavel Josef Šafaříček. Studium litevských dějin se zabýval také František Palacký, se zaměřením na české dějiny.

Leopold Geitler (1847–1885)

Algirdas Sabaliauskas, který byl Litevský lingvista a vědecký pracovník Ústavu litevského jazyka a literatury, sepsal dějiny bádání o litevském jazyce do r. 1940. Ve své práci A. Sabaliauskas popisuje L. Geitlera jako našeho prvního lituanistu. Zde ovšem nesmíme zapomínat na F. L. Čelakovského, který se již dříve litevštinou zabýval. L. Geitler byl mezi prvními jazykovědci ze zahraničí, kteří se dostali do ruské části Litvy. Studoval zde archaické žemaitské nářečí. Posléze Leopold Geitler přednášel mluvnici litevského jazyka na pražské univerzitě v akademickém roce 1873. Mezi jeho literární práce patří např. Litevská Studia nebo Příspěvky k litevské dialektologii.

Josef Zubatý (1855–1931)

Následovník Leopolda Geitlera. President České akademie věd a umění. Josef Zubatý už jako student vykládal ve slavistické sekci řečnického spolku Slavie svým kolegům mluvnici litevského jazyka. Společně s Antonínem Dvořákem byl členem v Akademickém čtenářském spolku. Předpokládá se, že měl vliv na Dvořákův cyklus Litevských zpěvů, které zhudebňují pět litevských písní s překladem od Čelakovského.

Václav Machek (1894–1965)

Následovník Josefa Zubatého, který část svého života prožil v Litvě. Zabýval se indoevropskou jazykovědou, baltistikou a především etymologií. Jde netradiční cestou litevské etymologie.

Pavel Trost (1907–1987)

Narodil se ve Šternberku na Moravě. Studoval v Brně a v Praze na Filozofické fakultě srovnávací indoevropský jazykopyt, germánskou, slovanskou a románskou filologii. V roce 1937-1938 se zúčastnil studijního pobytu v Litvě, kde studoval litevštinu a lidovou kulturu. Dále se podílel na překladu a vydání Litevských Povídek. Poukazuje také na litevské věty jako *Vanduo sveika gerti*, neboli „Voda zdrávo píti“ a na jejich neobvyklou skladbu. Podmět a předmět se nerozlišují.

Radegast Parolek (1920-2019)

Byl literární historik, rusista a baltista, který působil jako profesor na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Překládal lotyšskou a litevskou poezii. (Antologie litevských básníků – Slunce v jantaru.)

Adolf Erhart (1926–2003)

Profesor na Masarykově univerzitě od roku 1988. Pokračoval ve stopách svých předchůdců J. Zubatého a V. Machka v tradici české indoeuropeistiky a baltistiky. Jeho knihy zabývající se baltistikou jsou: Litevština (1956) a Baltské jazyky (1984).

Jiří Marvan (1936–2016)

Řádný člen Australské akademie humanitních věd a v letech 1963-1992 působil na univerzitách v USA, Austrálii a Skandinávii. Vystudoval baltistiku na Karlově univerzitě u již dříve zmiňovaného P. Trosta. Jeho největší dílo, které vyšlo v USA ve 20. století, nese název *Modern Lithuanian Declension* a zabývá se teorií baltské gramatiky. Za svou akademickou činnost získal mnohá ocenění, např. Řád velkoknížete Gediminase od tehdejšího litevského prezidenta Algirdase Brazauskase (1997). Dále převzal předsednictví Česko-litevské společnosti od Radegasta Parolka v r. 1999.

Zdroje:

Pocta Čelakovskému. Příspěvky ze sympozia k 200. výročí narození zakladatele české baltistiky F. L. Čelakovského. 2004. Praha: Kabinet baltistiky Ústavu slavistických a východoevropských studií FF UK

Zemřel rusista a baltista prof. PhDr. Radegast Parolek, DrSc. Na FF UK přednášel padesát let | Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy [online]. Copyright © FF UK 2019 [cit. 30.11.2019]. Dostupné z: <https://www.ff.cuni.cz/2019/09/zemrel-rusista-baltista-prof-phdr-radegast-parolek-drsc-na-ff-uk-prednasel-padesat/?fbclid=IwAR1WnSjT6R6pjV-R0hkYeecSm3XYNO1GGnrvBMhbFQJXs4cC3kqllpPdaEY>

Slovo a slovesnost – O dějinách jazykovědné lituanistiky. Slovo a slovesnost - Základní informace [online]. Copyright © 2011 [cit. 30.11.2019]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2861>

Slovo a slovesnost – Přehledné dějiny jazykovědné lituanistiky. Slovo a slovesnost - Základní informace [online]. Copyright © 2011 [cit. 30.11.2019]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3036>